

10 Eylül
2024

HAFTALIK GÜNDEM

DÜZENİN ÇÖKÜŞ SESLERİ

İstibdat rejimi ülkeyi çöküşe sürüklüyor. Siyasal sistemin, hukukun, toplumsal yapının çökmeye başladığının işaretleri gelmeye devam ediyor. Siyasal alandan başlayalım.

CHP, Can Atalay için meclisi ikinci kez olağanüstü toplantıya çağırdı, fakat Meclis Başkanlığı "Bu konuyu görüştük, tekrar konuşulamaz" diyerek olağanüstü toplantı talebini reddetti. Oysa Meclis İç Tüzüğüne göre yeterli sayıda milletvekilinin isteği ile bir hafta içinde olağanüstü toplantı yapılmak zorunda. Toplantıyı önleyecek herhangi bir kısıtlama yok. Mecliste bir konunun tekrar ele alınmasını önleyen düzenleme olağan genel kurul toplantıları için geçerli. Olağanüstü toplantı çağrısı yapıldığında Meclis Başkanı'nın görevi Meclisi toplantıya çağırmak. Olağanüstü toplantı talebi ancak toplantı günü yeterli sayıda milletvekili bir araya gelmezse düşer. Kaldı ki oy çoğunluğu zaten iktidar blokunun elinde. Olağanüstü toplantıdan kaçmak için yasaları, iç tüzüğü, her türlü hukuki ve siyasi kuralları çiğnemek ancak ik-

tidarın kurlsızlığı dayatması, kendi keyfine göre yönetme anlayışını dayatması, halkın milletin iradesini tanımaması anlamına gelir.

İktidarın bu despotik yaklaşımıyla, Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmamasıyla başlayan süreçte, anayasal, yasal, siyasal meşruiyet bir kez daha çiğnenmiş oldu. Geçen günlerde Özgür Özel tarafından, anlayışlı ve demokratik bir yaklaşıma sahip olduğu için övülen Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş'un yasaları açıkça çiğnemesi kendi kişisel tarihi açısından büyük bir kara leke olarak kalacaktır. CHP yönetimi açısından ise ne kadar boş hayallere kapıldıklarının göstergesi olacaktır.

Hakları elinden alınan CHP'nin, Anayasal meşruiyetin bir kez daha çiğnenmesine büyük ve etkili protestolarla karşılık vermesi, kitlesel tepkiler örgütlemesi gerekir. Tabii burada ulusal demokratik güçlerin de seferber olması, halkın iradesini savunması öncelikli koşuldur.

Siyasal alandaki çöküş hukuksal alanda işaretlerini veriyor. Kara para aklama, vergi kaçakçılığı gibi suçlardan 40 yıl hapis cezası istenerek yargılanan Dilan ve Engin Polat davasında tahliye kararı verildi. Davada temel delil MASAK raporuydu. Ama sonradan MASAK'tan Dilan ve Engin Polat'ın kara para aklamadığına ilişkin başka bir rapor alındı. Davaya politik olarak müdahale edildiğinin başka belirtileri de savcı ve hâkimlerin birkaç kere değiştirilmesi. Dilan ve Engin Polat'ın sermayedarları arasında çok etkili ve yetkili birilerinin olduğu iddia ediliyor. Şu ana kadar muhalif basın dahil olmak üzere arka plandaki gücü dolaylı da olsa işaret eden yok. Bu da arka plandaki gücün en üst seviyelerde yer aldığı izlenimini yaratıyor.

Ümit Özdağ ise arkadaki ismi bildiğini ama açıklayamayacağını söyleyerek başka bir çürümeye örnek oluşturdu.

İstibdat düzeni belli konularda kendini meşurlaştırmak için bu isimleri teşhir etmişti. Israrlı yayınlarla ifşa edilen, halkın gözüne sokulan kişiler sadece 10 ay hapis yattıktan sonra çıktılar, törenlerle karşılandılar, takipçi sayıları bir günde bir milyon 200 bin arttı, kaldıkları yerden lüks yaşamlarına ve şımarık görgüsüz paylaşımlarına devam ediyorlar.

Toplumsal ve hukuksal sistem büyük bir gürültüyle çöküyor.

Toplum olarak nasıl bir çöküş sürüklendiğimizin en acı göstergesi 8 yaşındaki Narin Güran'ın öldürülmesi ile ortaya çıktı. Güran ailesi Diyarbakır'ın en önde gelen "bey" ailelerinden biri. Bölgede iki büyük bey ailesi var. Biri Cemil Paşa kolu, diğeri Güranlar, Kürtçesi Geyranlar. Narin'in aile ve akrabaları Güranların köy koymuş. Bütün köy birbiriyle akraba. Politikada

çok etkili bir aile. Genelde Refah Partisi, AKP ve Hüda Par çevreleri ile yakınlar.

Köydeki hemen hemen bütün evler ve arazilerin çoğu, aynı zamanda muhtar da olan Narin'in amcasının. Herkes kiracı. Tarlalar da köydekilere kiraya veriliyor. Güranlar'ın yarı feodal toplum düzenini kapitalist sözleşmelerle sürdürdüğü anlaşılıyor. Güranlar ailesinin yıllar önce köye zor kullanarak el koyduğu söyleniyor. İşte bu ailenin köyünde 8 yaşındaki Narin, yaklaşık bir saat içinde öldürülüp ortadan kaybediliyor. Günler sonra cansız bedenine ulaşıyor.

Arama çalışmaları ve soruşturma devam ederken AKP milletvekili Galip Ensarioğlu "Onlar bizim aile dostumuz. Aynı zamanda politik olarak da dostumuz. Bildiğimiz her şey de söylenmez" diye konuştu ve bütün oklar ona yöneldi.

Toplum olarak 8 yaşındaki bir kız çocuğunu koruyamaz duruma geldik. Narin, ailesinin yaşadığı, hemen hemen herkesin akraba olduğu bir köyde öldürüldü. Cesedini bulmak 19 gün sürdü. Koruyamadığımız kız çocuğunun katilleri ile ilgili sağlıklı bir soruşturma ve dava sürecinin yaşanması umudu bile yok. Ne kanun var, ne kural, ne düzen. Hukuk zaten kimseye güven vermiyor.

İstibdat yönetimi ülkeyi siyasi, hukuksal ve toplumsal çöküşe sürüklüyor. Çöküşün çatırtıları her yerden duyulmaya başlıyor. Ama çöküş durumu diyalektik olarak ilerlemenin tohumlarını da ekiyor. İstibdat düzeni adım adım kendi karşıtlarını oluşturuyor ve bir araya getiriyor. Fakat yine de ortaya şu yalın gerçek çıkıyor: Bu çöküş biz durdurmazsak durmayacak.

TEĞMENLER TARTIŞMASI

Erdoğan, mezuniyet töreninde yaptıkları kılıçlı yemin töreniyle gündeme gelen teğmenler hakkında 8 gün sonra, İmam Hatipliler Derneği ÖNDER genel kurulunda konuştu. "Siz kime kılıç çekiyorsunuz? Bunlar 30 olur, 50 olur, 300 olur. Bunlar orduda kalamaz. Hep-sine soruşturma açtık. Bu disiplinsizliktir. Bakanlara talimat verdim. Araştırma yapılıyor. Bunları bırakma-yacağız" dedi.

AKP'ye yakın İslamcı yorumcuların bazıları Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'e saldırdılar. Geç harekete geçmekle, açıklama yapmamakla suçladılar. Güler'i savunan kesimler ise bakanlığın hemen harekete geçtiğini, kamuoyuna yansımadığını söylediler. AKP iktidarında ilk kez Milli Savunma Bakanı eleştirilmiş, hedefe konulmuş oldu. Eski Fetöcüler hemen ağır şekilde teğmenleri ve komuta kademesini eleştirmişti.

En başta ve en ağır şekilde saldıranlardan Cem Küçük'ün sözlerine göre 300 teğmen belirlendi ve bunlar ordudan atılacak. "Okuldaki sorumlu komutanlar, generaller de atılacak" dedi. Şimdilik Harp Okulunda görevli bir binbaşı istifa etti.

CHP Genel Başkanı Özel, Erdoğan'ı "Orduyla imam hatiplileri karşı karşıya getiriyorsun, bu tehlikeli bir oyun, bundan vazgeç" diye eleştirdi. İslamcı kesimler de Özel'i bu konuyu kışkırtan sensin, diye eleştiriyor.

Erdoğan'ın bu tasfiyeleri yapıp yapamayacağı, politikasına uygun olup olmadığı ayrı bir tartışma ama sonuç olarak Erdoğan ordu ile arasındaki ittifakta orduya yüklenen bir hamle yapmış oldu. Bazı yorumcular bu kadar büyük bir tasfiyenin yapılamayacağını, ordunun teğmensiz kalacağını ileri sürüyor ama tarihte, 12 Eylül Darbesinden sonra yaşanan örnekler var. Darbeden sonra generaller aşırı sol eğilimli oldukları gerekçesiyle 1978 mezunu tüm subayları adım adım ordudan atmışlardı. Aynı şekilde 1980 mezunu subaylar da tamamen, 1982 mezunlarının ise yarısı ordudan ihraç edilmişti. O zamanki tasfiyeler doğrudan Amerika'nın emri ve yönlendirmesi ile yapılmıştı.

Ergenekon ve Balyoz kumpas davaları döneminde de AKP, Yaşar Büyükanıt ve İlker Başbuğ döneminde uzlaşma yoluyla yine büyük tasfiyeler yapmıştı. Tasfiyelerle Amerikancı Fethullah Hareketine mensup subayların önü açılmıştı. Ordu komuta kademesi ise Amerika'nın telkinleri ve "size bir şey olmayacak" garantisıyla bu tasfiyeleri durdurmak için hamle yapmadı. Sonuçta emekli Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un hapse atılmasına kadar vardı tutuklamalar.

15 Temmuz Amerikancı Fethullahçı darbe girişiminden sonra ise darbenin bastırılması için fiilen harekete geçen, çatışmalara giren, bir çoğu eski Ergenekon ve Balyoz tutuklusunu olup görevlerine iade edilen komutanlar da, şu anki ordu üst yönetiminin işbirliği ya da göz yumması ile tasfiye edildi. Erdoğan, esir düşen ama darbecilerle işbirliği yapmayan komuta kademesi ile işbirliğini sürdürmeyi tercih etmişti. Ordu üst yönetimi ise Erdoğan ile uyumlu davranarak onu ulusal güvenlik konularında atılması gereken adımları atmaya yönlendirme stratejisini benimsemişlerdi. Şimdi bu ittifakta Erdoğan bir hamle daha yapıyor.

AKP, meşruiyetini bu kadar yitirmişken, toplumun her kademesinde kendisine yönelik öfke tohumları ekmişken, böyle bir tasfiye sürecini işletip işletemeyeceği; işletirse nasıl bir sonuç alacağı tam olarak belli değil.

Erdoğan darbe korkusunu kullanarak kendisinden uzaklaşmakta olan bütün İslamcı çevreleri yeniden etrafında birleştirmeye çalışıyor. Fakat ekonomik olarak bu kadar kötü koşullarda, çürümenin bu kadar ilerlediği ortamda böyle bir ittifak yaratması zor görünüyor.

Burada AKP için bir çaresizlik de var. AKP, 2016 yılından bu yana Milli Savunma Üniversitesini kurarak orduda Kemalistlerin etkisini neredeyse sıfıra indirme, yeni subayların seçiminde tarikatçılardan ya da İslamcı MHP'lilerden yararlanma stratejisini işlettiği hâlde derinden işleyen bir damar ortaya çıktı ve teğmenlerin "Herkes bizim tarikatçı olduğumuzu düşünüyordu biz Mustafa Kemal'in askerleri olduğumuzu ilan etmiş olduk" çıkışıyla sarsıldı.

DAĞ FARE DOĞURDU

CHP tüzük kurultayı toplandı. Kurultay öncesinde milletvekili adaylarının hâkim gözetiminde yapılacak ön seçimle belirlenmesi, iki dönem kuralı, kadın kotası gibi konuların tüzüğe işleneceği; demokratik bir parti yaşamı inşa edileceği propagandası yapılmıştı. Ama dağ fare doğurdu. Ön seçim ancak milletvekili belirleme yollarından biri olarak yer aldı. Ve parti eğilim yoklaması şeklinde yapılmasına karar verildi. Kadın kotasına geçiş uzun yıllara yayılan bir vadeyle olacak. İki dönem kuralı ise ön seçimle gelen milletvekili adayları için uygulanmayacak.

Esasen halkın bu kadar büyük sorunları varken zamanlama olarak yanlış, içerik olarak geniş halk kitlesinin sorunlarının ele alınmadığı bir kurultayın etkisiz kalacağı beklenebilirdi. Fakat CHP içindeki bölünme havasına son verilmesi için bir fırsat verebilir beklentisi vardı. Bu da olmadı.

Hakkında yeniden soruşturma açılan İmamoğlu kurultayda konuşma yapmak için Özel'den izin istemiş. Özel de konuşmasına izin vermiş. İmamoğlu bir saate yakın süren konuşmasında ülke değerlendirmesi yaptı uzun uzun.

İmamoğlu'nun konuşma yapmasına izin verdikten sonra Mansur Yavaş'a "Siz de bir konuşma yapın" denilmiş. Fakat Yavaş çok kısa süren konuşmasında "Ben de başkan gibi hazırlanmak ve etkili bir konuşma yapmak isterdim fakat bana sadece bir saat önce haber verildi. O yüzden konuşmak istemedim. Bir de böyle davranarak birilerinin fitnesine odun atmış oluyoruz. Herkes Cumhurbaşkanı adayı İmamoğlu mu Yavaş mı olacak derken, biz bu tartışmalardan rahatsızlığımızı ifade ederken, niye sadece ikimiz konuşuyoruz. CHP'nin 14 büyükşehir

başkanı var, konuşacaksa 14'ü de konuşmalı. Niye sadece biz konuşuyoruz. Zaten cumhurbaşkanı adaylığı için sürekli tartışma yaratıyorlar. Biz de buna uyuyoruz" dedi.

Özel ise Yavaş'a "Başkan bütün sorumluluğu alıyorum benim yüzümden oldu" dedi. Koluna yaslanarak özür diler gibi bir jest yaptı. Özel'in bu tavırları da eleştirildi. İmamoğlu da "Başkanım benim haberim yoktu, senin konuşacağını da bilmiyordum. Seni rahatsız edeceğini bilsem bu konuşmayı yere atar çığnerdim. Sen daha önemlisin" dedi.

Özel, Kurultaya Kılıçdaroğlu'nu da çağırmış. Kılıçdaroğlu "Gelmem doğru olmaz, ikilik yaratır, ikimiz arasında kıyaslama yapılır" diyerek gelmeyeceğini söylemiş. Buna rağmen protokolda Kılıçdaroğlu'nun adının yazıldığı bir koltuk ayarlanmış. Basının bu boş koltuğu çekmesi sağlanmış. Kılıçdaroğlu da gelmeyeceğini söylediği bir kurultay için böyle bir hazırlık yapılmasını eleştiren bir açıklama yaptı.

CHP yönetimi bundan sonra her 4-9 Eylül tarihlerini partinin kuruluşu olarak kutlayacaklarını, Atatürk ve İsmet İnönü başta olmak üzere bütün eski genel başkanların mezarlarını ziyaret edeceklerini söyledi. Bir de siyasal dostlarıyla, sosyal demokrat çevrelerle ortak programlar yapacaklarını açıkladılar. Ama adı geçen siyasi dostlar Amerikancı olarak biliniyor. Özel bu adımı ilerici sol bir adım olarak göstermeye çalışıyor.

Sonuç olarak demokratikleşme umudunun lafta kaldığı, partideki gerilimleri yatıştırmak bir yana daha da parçalı bir görüntünün ortaya çıktığı bir kurultay oldu.

AKP CHP BELEDİYELERİNİ SIKIŞTIRMAYA DEVAM EDİYOR

AKP, Vaniköy'de kaçak olarak inşa edilen, Boris Borisenko'ya ait Adnan Oktar'ın eski villasının yıkımını gösteren gösteri yaptı. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum yıkımın İBB görevini yapmadığı için bakanlık tarafından yapıldığını söyledi. İBB ise yıkım ekiplerini gönderdiklerini ama bakanlığın belediyenin ekiplerini önleyerek kendilerinin yıkımı yaptığını açıkladı.

Kurum, daha sonra İzmir Körfezine giderek belediyeye 1,5 milyon liralık ceza kesti ve belediyeyi halka şikayet eden bir konuşma yaptı. Kurum cezanın bir arıtma tesisinin yeterince çalıştırılmadığı ve bakanlığın düzeltme uyarılarını dikkate almadıkları için kesildiğini söyledi. Belediyenin ihmalleri yüzünden İzmir Körfezinin yeniden kirlenmeye ve kokmaya başladığını söyledi.

AKP'nin belediyeleri mali olarak sıkıştırması yüzünden belediyeler iyice zora girmeye başladı. Bazı belediyelerin doğrudan halka yönelik dayanışma ve yardım faaliyetlerini ya azalttığı ya da son vermeye başladığı bilgileri geliyor.

BRİCS BAŞVURUSU

Türkiye'nin BRİCS başvurusunun yapıldığı kesinleşti. Başvuru kesinleştikten sonra CHP'den resmî bir açıklama yapılmadı. Başvuru yapılıp yapılmadığı konusu belirsizken CHP adına Dışişlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı İlhan Uzgel, BRİCS üyeliğini eleştiren açıklamalar yapmıştı.

SİSİ TÜRKİYE'DE

Mısır Devlet Başkanı Sisi, Türkiye'ye resmî ziyaret yaptı. Erdoğan, Sisi'yi havalimanında karşıladı. Erdoğan gittiğinde de Sisi aynı şekilde havalimanında karşılanmıştı. Sisi'ye ziyaret boyunca her türlü saygı gösterildi. Türkiye ve Mısır arasında bir sürü anlaşma imzalandı. Türkiye ve Mısır ilişkilerinin dostluk boyutuna yükselmesi Türkiye, Mısır ve bölge halkları için olumlu olacaktır.

FİLİSTİN'DE ÖLÜMLER DEVAM EDİYOR

Kana doymayan İsrail yönetimi, Filistin halkını ve dostlarını katletmeye devam ediyor. Bu ölümler arasında doğrudan Türkiye'yi de ilgilendiren Ayşenur Ezgi Eygi de var. Eygi hem Türkiye hem de Amerikan vatandaşı. Üniversiteden yeni mezun olmuş bir genç. Amerika'da sosyalist bir dayanışma grubunun üyesi. Kendini sosyalist olarak tanımlayan Eygi üniversitede ilerici fikirlerle tanışmış, Ortadoğu halklarının sorunlarına çok duyarlı bir insan. Eygi katıldığı bir protesto gösterisi sırasında keskin nişancı ateşi ile öldürüldü. Amerika, protestoculara ateş açmak kötüdür, diye açıklama yaptı. Ailesi ve akrabaları Aydın Didim'de yaşıyor. Cenazesini Türkiye'ye getirmeye çalışıyorlar.

HARRİS TRUMP TARTIŞMASI

Amerikan başkanlık yarışında adaylar Kamala Harris ile Donald Trump 10 Eylül tarihinde açık oturumda karşı karşıya geldi. İlk yorumlar, tartışmada Harris'in performansının Trump'tan daha iyi olduğu yönünde.

FRANSA'DA HÜKÜMET KRİZİ

Fransa'da meclis seçimlerini birinci olarak kazanan Halk Cephesinin hükümet kurması, Fransa'daki yerleşik siyasi geleneklere aykırı olarak Macron ve Le Pen'in uzlaşmasıyla engellenmiş ve hükümet krizi başlamıştı. Macron, hükümeti kurma görevini sağcı Michel Barnier'e verdi. Le Pen ise kabinenin oluşturulmasından sonra güvenoyu verip vermeyeceklerini değerlendireceklerini söyledi. Daha önce Halk Cephesinin de Macron'un da hükümet kurmasına karşı çıkacaklarını açıklamıştı. Fakat hükümetin, solun eline geçmesinin daha büyük bir tehlike yaratacağını da eklemişti.

Halk Cephesi, Macron'un hükümet kurma görevini kendilerine vermeyeceği belli olduğu andan itibaren halkı protesto çağırdı. Mitingler yapılıyor. Yaşananlar Macron'un siyasi darbesi olarak tanımlanıyor.

Macron'un ise bir yıl boyunca geçici hükümet eliyle de olsa yönetimi Halk Cephesine vermemeye çalışacağı, bir yıl sonra meclisi tekrar feshedeceği tahmin ediliyor. Bu süreci ancak Fransa halkı kitlesel mücadele ile durdurabilir. Halk Cephesinin ise daha örgütlü olmaya ve daha kesin bir zafere ihtiyacı var.

KURSK SALDIRISI

Ukrayna ve NATO güçlerinin başlattığı Kursk saldırısı askerî olarak tersine dönmeye başladı. Amerikan basınındaki haberlere göre Rusya Ordusu, Ukrayna saldırısını durdurduğu için bölgeye asker kaydırmaya gerek duymadı. Elindeki kuvvetlerle Ukrayna ve NATO güçlerine gerilla savaşı benzeri taktiklerle saldırıp yıpratıyor. Havadan ve uzun menzilli silahlarla etkili bombardımanlar yapıyor. Bir türlü ilerleyemeyen Ukrayna güçlerinin seçkin birlikleri zayıf vermeye devam ediyor. Bu durumda, siyasi ve moral yönünden ağır bir darbe olan Kursk işgali askerî olarak geri tepmeye başlıyor. Çünkü Rusya Donbass bölgesinde daha önce olmadığı kadar hızla ve düzenli ilerlemeye başladı.

Putin de, Kursk saldırısının amacının Rusya Ordusunu Donbass'tan bölgeye asker kaydırmak, bu yolla Donbass'taki ilerlemenin önüne geçmek olduğunu; ama bu oyuna gelmediklerini söyledi. Kursk'tan bütün teröristlerin püskürtüleceğini, Donbass'ta ilerleyişin süreceğini vurguladı.